Forex Hedge Pozisyonunda Teminat

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Danıştay 13. Daire	11.03.2025	Onama

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2023/1667	2025/1144	III-39.1 Tebliğ m.33, 2577 s. İYUK m.45, 49

ÖZET

Yatırımcının şikâyeti üzerine SPK, aracı kuruma sözleşmeyi aşan kaldıraç nedeniyle ceza verip diğer iddialarda işlem yapmadı. Mahkeme, hedge pozisyonunda teminat aranmamasını ve uygunluk testinin sözleşmeden sonra yapılmasını mevzuata aykırı bulmadı; Danıştay onadı.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/forex-hedge-pozisyonunda-teminat-spk-sikayeti-danistay-2025-1144/ →

Karar metni

Adalet Bakanlığı Bedesten sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Danıştay 13. Daire Başkanlığı 2023/1667 E. , 2025/1144 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

DANIŞTAY

ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No:2023/1667

Karar No:2025/1144

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : ...

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVALI) : ... Kurulu

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN KONUSU : ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Davacı tarafından, ... Kıymetler Anonim Şirketinin (...) mevzuata aykırı işlemleri nedeniyle idari yaptırım kararı verilmesi istemiyle yapılan ... tarih ve ... sayılı başvurusu uyarınca işlem yapılmasını gerektirir bir durumun bulunmadığına dair ... tarih ve ... sayılı Sermaye Piyasası Kurulu (Kurul) kararının ilgili kısmının iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesince verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararda; 11-16/01/2018 tarihleri arasında çerçeve sözleşmede taraflarca belirlenenden yüksek oranda kaldıraç uygulanmak suretiyle çerçeve sözleşmeye aykırı hareket edildiği tespit edilerek dava konusu Kurul kararıyla söz konusu aykırılık nedeniyle ...'a 30.961,00-TL idari para cezası uygulandığı, davacının açtığı hukuk davasında da maddi tazminat talebinin kabul edilerek zararının tazminine karar verildiği, diğer iddialar yönünden yaptırım uygulama talebinin reddedildiği, davacı tarafından teminat fazlası pozisyon açıldığı ve teminat olmadığı halde pozisyon açılmasının hukuka aykırı olduğunun ileri sürüldüğü ancak teminat olmadığı halde açıldığı iddia edilen pozisyonların hedge pozisyon olduğu, hedge uygulamasıyla ilgili Kurul mevzuatında bir düzenleme bulunmadığı, hedge pozisyonlarında alınacak teminatlara ilişkin uygulamanın aracı kurumların takdirine bırakıldığı, bu kapsamda sektörde, bir enstrümanda aynı büyüklükte ve zıt yönlü açılan pozisyonlarda her iki gereksinimi hesaplaması ya da iki pozisyon için de teminat gereksinimi hesaplanması, pozisyonların yalnızca bir tanesi için teminat gereksinimi hesaplanması ya da iki pozisyon için de teminat gereksinimi hesaplanmaması şeklinde farklı uygulamalar kullanıldığı, dava konusu olayda aracı kurum tarafından hedge pozisyonlarında teminat gereksinimi hesaplanmadığı görülmekte olup, anılan durumun mevzuata aykırı işlem tesis edildiği anlamına gelmediği, piyasada uygulanmakta olan yöntemlerden birinin somut olayda tercih edildiği;

13/12/2017 tarihinden imzalanan kaldıraçlı alım satım işlemleri risk bildirim formunun 19. maddesinde, hedge pozisyonunun ne anlama geldiğinin açıklandığı ve alım satım fiyat farklarının açılması durumunda hedge pozisyonlarının bozulabileceği hususlarında davacıya bilgilendirme yapıldığı, açılan tüm pozisyonların yatırımcının kendi iradesiyle yapıldığı, anılan formda davacının el yazısıyla "kaldıraçlı alım satım işlemleri risk bildirim formunu okudum, anladım ve bir suretini aldım." şeklinde beyanının ve imzasının bulunduğu, çerçeve sözleşme ile risk bildirim formunun 13/12/2017 tarihinde imzalandığı, risk bildirim formunun çerçeve sözleşmeden daha sonra imzalandığına ilişkin bir bulguya rastlanılmadığı, aracı kurum tarafından işlemlere başlamadan önce kaldıraçlı alım satım işlemlerine ilişkin mevzuatla yapılması zorunlu olan risk bildirimlerinin yapıldığı;

Davacı tarafından, uygunluk testinin çerçeve sözleşme imzalandıktan sonra yaptırıldığı ileri sürülse de, iddia kapsamında yapılan incelemede 29/12/2016 ve 15/12/2017 tarihinde olmak üzere iki kez uygunluk testi yapıldığının tespit edildiği, 29/12/2016 tarihli uygunluk testinin genel nitelikli yatırım hizmetleri çerçeve sözleşmesi akdedilirken yapıldığı, 15/12/2017 tarihli uygunluk testinin ise 13/12/2017 tarihli kaldıraçlı alım satım işlemleri çerçeve sözleşmesi imzalandıktan sonra yapıldığı, III-39.1 sayılı Yatırım Kuruluşlarının Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Tebliğ'in 33. maddesi uyarınca uygunluk testinin çerçeve sözleşme imzalanmadan önce yaptırılmasına ilişkin bir zorunluluk bulunmadığı;

Öte yandan, davacı tarafından teminat yatırma işlemlerinin usulüne uygun olmadığı, başlangıç teminatının gerekenden fazla alındığı ileri sürülmüş ise de, kaldıraçlı işlemler piyasasında hedge uygulamalarının söz konusu olduğu, anılan uygulamaların global yatırımda da kullanılan bir husus olduğu, aynı tutarlı kar ve zararın birbirini sıfırlaması nedeniyle, alım ve satım arasındaki farklılıklar açılmadığı sürece teminat hesaplaması üzerinde bir değişiklik oluşmayacağı, hedge ve spread uygulamaları için aranan teminat konusunda mevzuatta bir düzenleme bulunmadığı, kaldıraçlı işlemlerle yatırım yapan yatırımcıların söz konusu hususu araştırarak dilediği aracı kurumla sözleşme akdetmesinin mümkün olduğu, açılan ilk pozisyon için teminat gereksiniminin hesaplandığı ve aynı enstrümanda aynı büyüklükte ters bir pozisyon açıldığında iki pozisyonun kar ve zararlarının birbirini sıfırladığından teminat gereksinimine ihtiyaç duyulmadığı, bu yöntemin küresel borsaların kaldıraçlı işleme izin verdiği vadeli işlemler ve opsiyon pazarında da aynı şekilde kullanıldığı, dolayısıyla şikayet edilen ...'ın bu hususlara ilişkin olarak sermaye piyasası mevzuatına aykırı davrandığının söylenemeyeceği;

Bu itibarla, davacının ... tarih ve ... sayılı başvurusu neticesinde, davacı tarafından ileri sürülen diğer iddialar yönünden mevzuata aykırılık bulunmadığı anlaşıldığından, dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Belirtilen gerekçelerle, dava konusu işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti: ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesince; istinaf başvurusuna konu İdare Mahkemesi kararının usul ve hukuka uygun olduğu ve davacı tarafından ileri sürülen iddiaların söz konusu kararın kaldırılmasını sağlayacak nitelikte görülmediği belirtilerek 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 3. fıkrası uyarınca istinaf başvurusunun reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Davacı tarafından, mazeret dilekçesinin kabul edilmemesinin adil yargılanma hakkının ihlal ettiği, bilirkişi incelemesi yaptırılmaksızın karar verilmesinin hukuka aykırı olduğu, bilgisayar programının hileli ayarlandığı, şirket personelinin yazılımsal bir açık olduğunu itiraf ettiği, teminatlandırma politikalarının hukuka aykırı olduğu, teminat olmadan yeni pozisyon açılamayacağı, ...'ın bu kurala uymadığı, kaldıraç oranının belirlenenden fazla uygulandığı, yapılan işlemlerin hedge ile açıklanamayacağı, deneme hesabının mevzuata aykırı olduğu, aracı kurumun hafif kusurdan bile sorumlu olduğu, temyize konu Bölge İdare Mahkemesi kararının hukuka aykırı olduğu ileri sürülmektedir.
KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davalı idare tarafından, dava konusu Kurul kararı ile temyize konu Bölge İdare Mahkemesi kararının hukuka uygun olduğu belirtilerek istemin reddi gerektiği savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'IN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin reddi ile usul ve yasaya uygun olan Bölge İdare Mahkemesi kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 17. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca davacının duruşma istemi yerinde görülmeyerek gereği görüşüldü:

HUKUKİ DEĞERLENDİRME :

Bölge idare mahkemesi kararlarının temyizen bozulması, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı halinde mümkündür.

Temyizen incelenen karar usul ve hukuka uygun olup, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenleri kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. Davacının temyiz isteminin reddine,

2. Davanın yukarıda özetlenen gerekçeyle reddine ilişkin İdare Mahkemesi kararına yönelik istinaf başvurusunun reddi yolundaki ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı temyize konu kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde sayılan bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından, anılan kararın ONANMASINA,

3. Temyiz giderlerinin istemde bulunan üzerinde bırakılmasına,

4. Posta giderleri avansından artan tutarın davacıya iadesine,

5. 2577 sayılı Kanun'un 50. maddesi uyarınca, bu kararın taraflara tebliğini ve bir örneğinin de ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesine gönderilmesini teminen dosyanın ... İdare Mahkemesine gönderilmesine, 11/03/2025 tarihinde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.